

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Mgr. Libor Pavlíček
Téma práce:	Paušální a formalistický přístup k právu
Rozsah práce:	331 243 znaků
Datum odevzdání práce:	30.4.2021

- 1. Aktuálnost (novost) tématu** Mgr. Libor Pavlíček se ve své rigorózní práci zabývá problematikou právního formalismu převážně v kontextu postupující automatizace v právu. Zvolil si tedy téma nové a navíc aktuální, které generují soudobé proměny společnosti a práva. Výběr tématu se ukazuje jako šťastný už proto, že jde o pole neorané, a to dalo autorovi šanci vytvořit originální dílo s ambicí na trvalou rezonanci. Domnívám se, že tuto příležitost autor bezzbytku využil.
- 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody** Téma práce je každopádně náročné na znalosti i zpracování. Autor zkoumá projevy formalismu v právu v rovině systémové, procedurální a sociálně psychologické, tedy v pozoruhodně širí. Tomu odpovídá kombinace různých metod zkoumání, interního a externího pohledu na fungování práva. Autor také zdárně spojuje makro- a mikroperspektivu: pozornost věnuje právu jako celku i ilustrativním kauzám, které dokreslují jeho stanoviska. Z práce je patrná schopnost autora propojit poznatky ze společenských, přírodních a technických věd.
- 3. Formální a systematické členění práce** Práce má charakter pásma autorových úvah o dílčích tématech zkoumané problematiky. Dělení na dvě velké části – Základní východiska, Praktická východiska – se zdá být spíše formální. Autor místy přeskakuje a vrací se, snaží se, aby čtenář neztratil linii a kontext četnými odkazy na související pasáže textu. Čtenáři to nakonec ani příliš nevadí, protože prací prostupují jednotící ideje, které se autor snaží dokázat: že každé chování nesouladné s normou ještě není porušením normy, že nadměrné protěžování právní jistoty na úkor jiných hodnot je nežádoucí a že mechanická (za pomoci automatů) aplikace práva není legitimní, protože upřednostňuje stát před jednotlivcem. Hutné shrnutí svých zjištění autor vtělil do Závěru.
- 4. Vyjádření k práci** Předkládaná práce reflektuje úskalí narůstajícího formalismu právní regulace, kterou autor z velké části vidí jako důsledek stále více se prosazující automatizace. Právní formalismus je pro něj něčím apriorně negativním, čemu schází rozlišovací schopnost vůči realitě, a co dělá z člověka rukojmí strojů, technologií, paragrafů. Myslím, že by měl autor více diferencovat. Formalismus má v právu dvojí tvář: první k právu přirozeně patří, protože usnadňuje jeho fungování (formalismy typu právních domněnek, formální pravdy atd.), druhá je škodlivá, protože představuje zacházení s regulací ve stylu právní šikany a profesní slepoty. Vysvětlit by autor měl popírání nezbytnosti práva pro existenci a organizaci společnosti (s. 83) a hlásání možnosti, že by stát připustil formální nedodržování práva (s. 83-84). V ostatním se zdají být stanoviska autora akceptovatelná a dobře odůvodněná. Čtenáři jsou prezentována čtivým jazykem.
- 5. Kritéria hodnocení práce**

Splnění cíle práce	Cíl práce je nepochybně splněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce je originálním dílem, v němž autor projevil tvůrčí nadání. V žádném případě nejde o plagiát.

Logická stavba práce	Struktura práce se drží principů logiky.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor využívá reprezentativní spektrum našich i cizích zdrojů, s nimiž zachází korektně.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza jde do hloubky.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce určitě obstojí.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce plně vyhovuje.

- 6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě** Připomínky byly vzneseny výše. Ještě by se mohlo vytknout, že autor prezentuje právní jistotu jako protiklad spravedlnosti. Platí to jen částečně. Při obhajobě by autor mohl vysvětlit, jaká je jejich souvislost.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózních prací.
---	--

V Praze dne 5.6.2021

Doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.

oponent